

Türkiye'nin Filistin Gündemi
Ocak – Şubat 2020

Vizyon Siyasi Kalkınma Merkezi

2020

Türkiye'nin Filistin Gündemi

Ocak – Şubat 2020

Vizyon Siyasi Kalkınma Merkezi

Şubat, 2020

COPYRIGHT © 2020

Bu yayının tüm hakları Vizyon Siyasi Kalkınma Merkezi'ne aittir. Vizyon Siyasi Kalkınma Merkezi'nin izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımını yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Vizyon Siyasi Kalkınma Merkezi; siyasi kalkınma meselelerinde, karar almada ve demokratik değerlerin ve itidalli olma değerinin yüceltilmesinde uzman bir kaynak olmaya çalışan bir araştırma merkezidir.

Toplumlar inşa etmeleri, medeni ülkeler kurmaları ve kendi geleceklerini kendileri belirleme, - hürriyet-eşitlik-insanlık onurunu ayakta tutma ilkelerine dayalı bir demokrasi kurmaları için; bölgedeki fertlerin, cemaatlerin ve partilerin; siyasi güçlerinin ve imkânlarının geliştirilmesine ve şiddeti ve yandaşlığı bırakmaya yardımcı olan; ölçülü olma, çoğulculuk, itidalli olma, hoşgörü ilkelerinin manalarının derinleştirilmesi ve halkların (özellikle de Filistin Halkı) sosyal ve sivil haklarını kazanmalarına katkı sağlamak Merkez'in hedeflerindendir.

Vision Center for Political Development

İkitelli OSB Mah. Atatürk Blv. NO:54 Mahmut Torun İş Merkezi, K:7 D:20 34490, Başakşehir/İstanbul
Tel: +90 212 631 0107

www.vision-pd.org/tr

2020 yılının ilk iki ayında Türkiye’de Filistin’e ilişkin meydana gelen olayları derlediğimiz Türkiye’nin Filistin Gündemi Ocak-Şubat 2020 yayınlandı.

Ocak ayının son günlerinde (28 Ocak 2020) ABD başkanı Trump’ın “Yüzyılın Anlaşması” olarak isimlendirdiği sözde barış planı kapsamında Kudüs’ün, İsrail’in "bölünmez" başkenti olarak kabul edileceğini açıklaması üzerinde dünyadan ve Türkiye’den gerek üst düzey ve gerekse de sivil toplum düzeyinde tepkiler geldi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan *“Arap ülkeleri sırtını dönse de biz Kudüs’ü savunacağız”* diyerek Trump’ın planını kabul etmediklerini bildirdi. Cumhurbaşkanı’nın açıklamaları şu yönde oldu: *“Bizim bu konudaki tavrımız belli. Kudüs Müslümanların kutsalıdır. Kudüs’ün İsrail’e verilme planı asla kabul edilemez. Açıklanan plan, barışa ve çözüme hizmet etmeyecektir. Bu plan Filistin ve Kudüs için yeni oldubittiler oluşturma gayretidir. Bu, Filistinlilerin haklarını yok sayma ve İsrail’in işgalini meşrulaştırma planıdır. Hangi girişim olursa olsun, bazı Arap ülkeleri sırtını dönse de biz Filistin’in ve Kudüs-ü Şerif’in hukukunu korumak için uluslararası kurumları harekete geçirmeye ve dünyaya bu meseleyi anlatmaya devam edeceğiz.”*ⁱ dedi.

AK Parti Genel Başkan Vekili Numan Kurtulmuş da Twitter hesabından Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak yaptığı paylaşımda *"Hayır, Trump. Kudüs, İslam dünyasının kalbi ve Filistin Devleti'nin Başkentidir."* değerlendirmesinde bulundu.”

Türkiye Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan resmî açıklamadaⁱⁱ *“ABD’nin sözde barış planı ölü doğmuştur. Bu plan, iki devletli çözümü öldürmeyi ve Filistin topraklarını gasp etmeyi hedefleyen bir ilhak planıdır. Filistin halkı ve toprakları parayla satın alınamaz.”* denildi.

Açıklamanın devamında *“Kudüs kırmızı çizgimizdir. İsrail’in işgal ve zulmünü meşrulaştırmaya yönelik adımlara izin vermeyeceğiz. Kardeş Filistin halkının daima yanında olacağız. Filistin topraklarında bağımsız Filistin için çalışmaya devam edeceğiz. Filistin’in kabul etmeyeceği hiçbir planı desteklemeyeceğiz. İşgal politikalarına son vermeden Ortadoğu’ya barış gelemiz.”*ⁱⁱⁱ denildi.

Benzer şekilde TBMM Başkanı Mustafa Şentop da karara sosyal medyadan tepki gösterdi: *“Bugün ABD Başkanınca ilan edilen tek taraflı ‘Plan’, Filistin meselesini, Kudüs’ün statüsünü kavramaktan uzak bir girişimdir ve sonuçsuz kalmaya mahkumdur. Türkiye’nin Filistin meselesinde tavrı uluslararası hukuk ve meşruiyet eksenindedir. Kudüs ise daima kırmızı çizgimizdir.”*

AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik de söz konusu plan için *"Filistin halkının meşru taleplerinin tamamen hiçe sayıldığı bir işgal planıdır. İsrail’in güdümü altında Filistinliler için sadece bir işgal yönetimi mekanizması vaat edilmektedir."*^{iv}

Diğer taraftan Trump’ın planı ABD’nin İstanbul Başkonsolosluğu önünde protesto edildi. Anadolu Gençlik Derneği (AGD), Saadet Partisi İstanbul İl Başkanlığı, İHH İnsani Yardım

Vakfı ve bazı sivil toplum kuruluşlarının çağrısıyla konsolosluk önünde toplanan çok sayıda vatandaş, "Kudüs İslamındır" yazılı pankart açıp ABD ve İsrail aleyhinde slogan attı.^v

Büyük Kudüs Mitingi

Saadet Partisi'nin öncülüğünde Yenikapı Etkinlik Alanı'nda 'Büyük Kudüs Mitingi' gerçekleştirildi. Mitinge farklı siyasi partilerle 60'ya yakın sivil toplum kuruluşu destek verdi. Mitinge; Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, Demokrat Parti Genel Başkanı Gültekin Uysal, Hüda-Par Genel Başkanı İshak Sağlam ve İYİ Parti Genel Başkan Yardımcısı Berna Sukas ile çok sayıda sivil toplum örgütü Temsilcisi katıldı. Filistin bayraklarının taşındığı mitingte, İsrail ve ABD aleyhinde çeşitli sloganlar atıldı.^{vi}

Yüzyılın Anlaşması hakkında bir yayınladığı bir analizle durumu değerlendiren Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nde Uzman Haydar Oruç'un değerlendirmelerinden bazı iktibaslar aktarıyoruz.

“Bundan sonra ne olacak?

Filistin yönetiminin kendi yok oluş vesikasını kabul etmeyeceğini açıklamasından sonra ABD ve İsrail tarafının süreci Filistin yönetimi olmadan devam ettirmesi bekleniyor. Sözde barış planını reddeden taraf olan Filistin yönetime yapılacak her türlü baskı da bu sayede meşrulaştırılmış olacaktır. Filistin yönetiminin Arap Birliği ve İslam İşbirliği Teşkilatı marifetiyle kendisine yönelik imha planına karşı koymaya çalışması da ihtimal dahilinde olup, bu kurumların daha önce aldığı kararlara rağmen bu kararların arkasında durmamaları hasebiyle yeni durumda da Filistin yönetiminin yanında olmalarını beklemek pek rasyonel görünmüyor.

Türkiye ve Katar gibi ülkelerin itirazına rağmen bu planı destekleyen veya sessiz kalan diğer Müslüman ülkelerin ikircikli tutumları nedeniyle bu meselenin İsrail lehine dönmekte olduğu aşikardır. İslam âleminin bir bütün olmadan bu sorunun Filistinliler lehine çözülmesini sağlama imkânı olmadığından, Avrupa Birliği'nin yanı sıra Rusya ve Çin gibi küresel aktörlerin de ikna edilmesi ABD'nin ortaya koymuş olduğu pozisyonu dengeleme konusunda elzem görünmektedir. Aksi takdirde yakın bir gelecekte ortada ne Filistinliler ne de bir Filistin meselesi kalacaktır.”^{vii}

Kitap: “Yüzyılın İşgali: Tek Taraflı Planların Gölgesinde Filistin”

İletişim Başkanlığı uluslararası programlarda muhataplara sunulmak üzere “Yüzyılın İşgali: Tek Taraflı Planların Gölgesinde Filistin” adlı kitabı hazırlandı. Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak hazırlanan kitapta, Filistin'in onurlu mücadelesi, İsrail işgalinin süreçleri, yaşanan uluslararası hukuk ihlalleri, Türkiye'nin Filistin mücadelesine verdiği destek ve ABD Başkanı Trump'ın ortaya koyduğu işgal ve ilhak planı detaylı bir şekilde ele alınıyor.^{viii}

Kitabın linki: https://interaktif.trthaber.com/2020/AR_Dijital.pdf

Dışışleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalar

No: 10, 8 Ocak 2020, İsrail'in Yasadışı Yerleşim Faaliyetleri Hk.

İşgal altında tuttuğu Filistin topraklarındaki yasadışı yerleşimlerde 2000'e yakın yeni konutun inşa edilmesine onay vermesi, İsrail'in hukuk tanımayan, pervasız yaklaşımının son örneğidir.

Filistin konusunda uluslararası toplumun hassasiyetlerini hiçe saymayı alışkanlık haline getiren İsrail, gayrimeşru uygulamalarıyla Filistin halkının haklarını gasp etmeye hız kesmeden devam etmektedir. Ucuz iç siyasi hesaplarla Filistin'de işlediği suçlara her gün yenisini eklemektedir.

İsrail'in, iki devletli çözüm perspektifinin önündeki en büyük engeli teşkil eden yasadışı yerleşimlerin genişletilmesi politikasının bir an önce sonlandırılması sağlanmalıdır.^{ix}

SC-6, 25 Ocak 2020, Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy'un İsrail'in Kudüs Yüksek İslam Komitesi Başkanı Şeyh İkrime Sabri'ye Mescid-i Aksa'ya Giriş Yasağı Getirmesi Hakkındaki Soruya Cevabı

İsrail makamlarının, Kudüs Yüksek İslam Komitesi Başkanı Şeyh İkrime Sabri'ye Mescid-i Aksa'ya giriş yasağı getirmesi, İsrail'in yarım asırdan uzun süredir işgal altında tuttuğu Filistin'e yönelik baskı, zulüm ve yıldırma politikasının son örneğini teşkil etmektedir.

Kutsal mekanlar ile bu mekanların himayesinden sorumlu kurumların işlerine müdahale anlamına da gelen bu keyfi kararın, Filistin'in Kudüs İşleri Bakanı Fadi el-Hedmi'nin son yedi ayda üç kez İsrail güçlerince gözaltına alınması örneğinde de olduğu gibi, İsrail'in Kudüs'ün hukuki statüsünü aşındırmaya yönelik girişimlerinden ayrı düşünülemez. ^x

Dikta rejimlerinde dahi görülmeyen bu tür faşizan uygulamalar İsrail yönetiminin gerçek yüzünü tüm çıplaklığıyla ortaya sermektedir. Uluslararası toplumun tüm üyelerini, İsrail'in bu sorumsuz ve pervasız tutumu karşısında Filistin halkının meşru haklarına sahip çıkmaya ve İkrime Sabri'ye yönelik yasağın kaldırılması için çaba göstermeye davet ediyoruz. ^x

HAK-İŞ Filistin ve Kudüs için de meydanlarda

HAK-İŞ Konfederasyonu, sendikal faaliyetlerinin yanı sıra Türkiye ve dünyada yaptığı etkinliklerle Filistin'deki, İsrail işgali ve insan hakları ihlallerini dünyaya anlatmaya çalışıyor. Konfederasyon Genel Başkanı ve Uluslararası Kudüs ve Filistin'e Destek Sendikalar Birliği Başkanı Mahmut Arslan değişik platformlarda Filistin konusunun gündeme getirildiğini hatırlattı. Bu konunun, iş dünyası, diplomasi ve siyasette dile geldiğini aktaran Arslan, şöyle devam etti:

"Biz sendikal anlamda bu konunun bir kurumsal yapıya kavuşmasını ve Filistin davasını derli toplu şekilde kamuoyuyla doğru şekilde anlatmak hem uluslararası alanda alınacak kararlarda etkinlik sağlamak anlamında bir birlik oluşturduk. Bu birliğin ilk başkanı da HAK-İŞ'tir. 2016 yılında yaklaşık 40 ülkeden 200'e yakın delegenin katılımıyla bu birliği kurduk Burada sadece

sendikalar yok, meslek örgütleri de var. Her gün biraz daha artıyor. Şu an 200 civarında sendika, meslek kuruluşu ve birlik üyesi oldu. HAK-İŞ hem kendi sendikal gündemiyle beraber Kudüs konusunu da kendi gündemi yaptı. İlk olarak Kudüs Komitesi kurduk. ^{xi}

İGÜ ve Filistin An-Najah Ulusal Üniversitesi'nden iş birliği kararı

İstanbul Gelişim Üniversitesi (İGÜ) ile Filistin An-Najah Ulusal Üniversitesi arasında ikili anlaşmalar, öğrenci ve akademisyen değişim programları, ortak bilimsel kongreler gibi birçok başlık altında iş birliği kararı alındı.

Uluslararası anlaşmaların ve iş birliklerinin önemine değinen İGÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nail Öztaş, akademisyenlerin farklı üniversitelere giderek yeni bilimsel araştırma alanları bulabildiğine vurgu yaptı. Türk yükseköğreniminde uluslararasılaşma stratejisi ile Arap dünyasının da dikkatlerini üzerlerine çektiklerini ifade eden Öztaş, “*QS sıralamasında Arap dünyasında ilk 50 üniversite arasında yer alan An-Najah National University ile birlikteliğimizin ilk adımını bu görüşmeyle ve aldığımız kararlarla attık*” diye konuştu. ^{xii}

TÜBİTAK ile Filistin Yenilik ve Mükemmeliyet Kurumu Arasında İkili İşbirliği Çağrısı!

TÜBİTAK ile Filistin Yenilik ve Mükemmeliyet Kurumu (Higher Council for Innovation and Excellence-HCIE) arasında 15 Ocak 2016 tarihinde imzalanan İşbirliği Anlaşması doğrultusunda iki ülkenin sanayi kuruluşları ve akademik kurumları arasında gerçekleştirilecek olan ortak araştırma projelerini desteklemek üzere 23 Aralık 2019 – 13 Nisan 2020 tarihleri arasında açık kalacak ikili işbirliği çağrısına çıkmıştır.

Söz konusu çağrının tematik alanları aşağıda sunulmaktadır:

- Atık Su Yönetimi
- Biyoteknoloji ve Nanoteknoloji
- Enerji
- Bilgi Teknolojisi

Çağrıya ilişkin ayrıntılı bilgilere <https://uidb-pbs.tubitak.gov.tr> internet adresinden ulaşılabilir. Çağrıya başvuru için gerekli işlemlerin **13 Nisan 2020**'den önce tamamlanması gerekmektedir. ^{xiii}

Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF) Genel Sekreteri Serbülent Şengün, Filistin Basketbol Federasyonu Başkanı İbrahim Habaş'ı ağırladı.

Türkiye Basketbol Federasyonu'nun İstanbul'daki binasında gerçekleştirilen görüşmede, Filistin'e başta antrenörlük eğitimi olmak üzere sportif konularda destek olunması ve iş birliği yapılabilecek diğer konular konuşuldu.

Filistin Basketbol Federasyonu Başkanı İbrahim Habaş'a görüşme sonunda milli takım forması ve Türkiye'nin Basketbol Aşk kitabı hediye edildi. Habaş da TBF Genel Sekreteri Serbülent Şengün'e Filistin Milli Takımı forması takdim etti. ^{xiv}

- ⁱ Karagül, İbrahim, 29 Ocak 2020 <https://www.yenisafak.com/gundem/cumhurbaskani-erdogan-israil-mit-baskanimiz-icin-boyle-seyler-yaziyorsa-dogru-istikametteyiz-3523601>
- ⁱⁱ No: 28, 28 Ocak 2020, ABD Yönetimi'nin İsrail-Filistin İhtilafına İlişkin Yayımladığı Plan Hk. http://www.mfa.gov.tr/no_28_-abd-nin-israil-filistin-ihtilafina-yonelik-yayimladigi-plan-hk.tr.mfa
- ⁱⁱⁱ No: 28, 28 Ocak 2020, ABD Yönetimi'nin İsrail-Filistin İhtilafına İlişkin Yayımladığı Plan Hk. http://www.mfa.gov.tr/no_28_-abd-nin-israil-filistin-ihtilafina-yonelik-yayimladigi-plan-hk.tr.mfa
- ^{iv} Aydın Turapoğlu, Zehra, 29 Ocak 2020, <https://www.aa.com.tr/tr/muslumanlarin-kirmizi-cizgisi-kudus/ak-parti-sozcusu-celik-filistin-halkinin-taleplerinin-tamamen-hice-sayildigi-bir-iskal-plani/1717734>
- ^v *Independent Türkçe*, 29 Ocak 2020 <https://www.independentturkish.com/node/124491/haber/abdnin-tek-taraf%C4%B1-ortado%C4%9Fu-plan%C4%B1-istanbulda-protesto-edildi>
- ^{vi} “Siyasi parti liderleri ve STK temsilcileri, Büyük Kudüs Mitingi'nde buluştu”, 9 Şubat 2020 <https://www.independentturkish.com/node/129901/siyaset/siyasi-parti-liderleri-ve-stk-temsilcileri-b%C3%BCy%C3%BCk-kud%C3%BCs-mitingi%E2%80%99nde-bulu%C5%9Ftu>
- ^{vii} Oruç, Haydar, “Barış değil Filistin'i tasfiye planı”, 29 Ocak 2020 <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/baris-degil-filistini-tasfiye-plani/1717708>
- ^{viii} Beyaz, Zafer Fatih, “ İletişim Başkanlığından 'Yüzyılın İşgali: Tek Taraflı Planların Gölgesinde Filistin' kitabı”, 14 Şubat 2020 <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/iletisim-baskanligindan-yuzyilin-iskali-tek-tarafli-planlarin-golgesinde-filistin-kitabi-/1734474>
- ^{ix} Dışişleri Bakanlığı, http://www.mfa.gov.tr/no_10_-israilin-filistin-topraklarindaki-yasa-disi-yerlesimleri-hk.tr.mfa
- ^x Dışişleri Bakanlığı, http://www.mfa.gov.tr/sc_-6_-israil-in-islam-komitesi-baskanina-mescid-i-aksa-yagiris-yasagi-getirmesi-hk-sc.tr.mfa
- ^{xi} Türkoğlu, Erdal, 02 Ocak 2020 <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/hak-is-filistin-ve-kudus-icin-de-meydanlarda/1689921>
- ^{xii} İstanbul Gelişim Üniversitesi, 03 Ocak 2020 <https://gelisim.edu.tr/haber/igu-ve-filistin-an-najah-ulusal-universitesinden-is-birligi-karari>
- ^{xiii} Çankaya Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi, 31 Aralık 2019 <http://www.tto.cankaya.edu.tr/tubitak-ile-filistin-yenilik-ve-mukemmeliyet-kurumu-arasinda-ikili-isbirligi-cagrisi-son-basvuru-tarihi-13-nisan-2020/>
- ^{xiv} Filistin Basketbol Federasyonu'ndan TBF'ye ziyaret, 18 Şubat 2020 <https://www.haberler.com/filistin-basketbol-federasyonu-ndan-tbf-ye-ziyaret-12930461-haberi/>